

Motion till riksdagen 2005/06:U269

av Annelie Enochson m.fl. (kd, m, fp, c)

Uigurerernas situation i Kina

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige fortsättningsvis, såväl i dialogen mellan Sverige och Kina som i EU:s dialog med Kina, bör verka för att de mänskliga rättigheterna i Xinjiangprovinsen i Kina respekteras fullt ut också för etniska och religiösa minoriteter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige i sina utrikespolitiska kontakter bör kräva att Kinas många miljoner religiösa minoriteter får möjlighet till mötesfrihet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ta initiativ till en konferens som diskuterar religiösa minoriteters situation i Kina.

Uigurerernas situation i Kina

Förtrycket av uigurererna i västra Kina har under den senaste tiden ökat dramatiskt. Den muslimska, turksläktade minoriteten har länge kämpat för mer självbestämmande från den kommunistiska regimen i Peking. De utgör en majoritet i Kinas västra provins Xinjiang och regimen behandling av uigurererna har präglats av brutalitet, våld och imperialism. Kina har på senare år utökat sin militära närvaro i området och människorättsgrupper rapporterar om allvarliga kränkningar av civilbefolkningen och lokala autonomiförespråkare. (<http://hrw.org/english/docs/2005/01/13/china9809.htm>, eller <http://web.amnesty.org/report2005/chn-summary-eng>).

Området är strategiskt viktigt för Kina då det gränsar till Centralasien, Afghanistan och Kashmir. Med samma taktik som i Tibet försöker nu Beijing flytta in hankineser i området genom satsningar på infrastruktur och fördelar för inflyttade hankineser. Händelseutvecklingen i Xinjiang i nordvästra Kina de senaste åren föranleder oro. Den kinesiska regeringen särbehandlar landets etniska minoriteter negativt men vissa av dem utsätts för ett mer omfattande och systematiskt förtryck än andra. Uigurerernas behandling är av sådan karak-

Fel! Okänt namn på

tär och deras situation måste i högre grad uppmärksammas av omvärlden och en förändring måste komma till stånd, genom ökade påtryckningar på Kinas regering. ("Gross violations of human rights in the Xinjiang Uighur Autonomous Region", ASA 17/18/99, 1999.)

Den kinesiska regeringen vägrar att göra skillnad på våldsam kamp för självständighet och passivt motstånd mot förtrycket. Detta har resulterat i religiösa begränsningar samt restriktioner i användandet av det uiguriska språket samt förbudandet av vissa uiguriska böcker och tidningar.

Massarresteringar sker löpande och de uiguriska samvetsfångarna blir fler och fler. Flera av dessa har anklagats för terrorism och har avrättats. Uigurer är den enda folkgrupp som kontinuerligt avrättas på grund av politiska "brott" de senaste åren enligt Amnesty. De som sänt information om situationen i regionen till adressater utomlands har även de arresterats. Det mest kända exemplet är den uiguriska affärskvinnan Rebiya Kadeer som fängslades 1999 efter att ha sänt tidningsurklipp till utlandet och anklagats för samröre med förbjudna grupper. Hon frisläpptes under 2005 efter påtryckningar från Washington. Fängslandet var ett resultat av att Kina väljer att klassificera alla autonomiförespråkare som terrorister. Ett exempel är Ahmed Karim som greps redan 1996 misstänkt för "separatistisk verksamhet". Efter att ha deltagit i demonstrationer och delat ut flygblad som uppmanade till kamp för självständighet kände han sig så hotad att han flydde till Indien via Nepal där han nu lever som registrerad UNHCR-flykting. Ett annat exempel är Abdulla Daoud som jagades av kinesisk polis efter att ha deltagit i en demonstration samt för att ha drivit en restaurang där separatister träffades. Även han flydde nyligen till Indien via Nepal.

Den svenska regeringen bör i sina kontakter med de kinesiska myndigheterna skyndsamt verka för att dödsstraffen blir upphävda och att namn på de uigurer som sitter fängslade blir offentliga samt att Kina omedelbart garanterar deras säkerhet. Myndigheterna bör kontrollera deras rättegångar, frige dem eller ställa dem inför rätta i överensstämmelse med rättvis internationell standard. Sverige bör även verka för att Kina avskaffar dödsstraffet (ASA 17/046/2004).

Religionsfriheten i Kina

De religiösa förföljelserna och restriktionerna har ökat i Xinjiang och muslimska grupper vittnar om ökad kontroll, förföljelser och indragna tillstånd för religiös utövning. Samtidigt utökas restriktioner för utövandet av uigurisk kultur och möjligheter till egenutformad utbildning. Detta har resulterat i stängandet av inofficiella moskeer och arresteringar av imaner.

I övriga Kina gäller att kristna både inom och utanför den registrerade kyrkan (tre-självrörelsen) ofta får kämpa mot myndigheternas godtycke och bestraffningar. Fortfarande är många av de Vatikanrogna katolska biskoparna i Kina antingen i husarrest eller i fängelse.

Fel! Okänt namn på

Fler än 100 ledare för kristna husförsamlingar blev arresterade i Xinjiang den 12 juli 2004 (www.chinaaid.org). De flesta har blivit släppta, men varför man arresterar troende från husförsamlingarna som samlas till några dagars utbildning är obegripligt, i alla fall om man säger sig ha religionsfrihet. Det handlar om en utbredd ofrihet och ett religiöst förtryck. Registrerade pastorer trakasseras också regelbundet då de lämnat de ramar som myndigheterna fastställt. Under senare tid fängslades tre protesantiskt kristna vid namn Zhang Shengqi, Xu Yonghai and Liu Fenggang, som dömdes till ett, två respektive tre års fängelse för att ha "läckt statliga hemligheter". Brottet de begått var att de skrivit brev till utlandet där myndigheternas övergrepp mot kristna och stängandet av en kyrka och beskrevs. Se exempelvis: <http://web.amnesty.org/report2005/chn-summary-eng>, <http://hrw.org/english/docs/2005/01/13/china9809.htm>.

Den svenska regeringen är säkert bekant med det faktum att de svenska folkrörelserna spelade en fundamental roll då Sverige gick från fattigdom till välstånd och demokrati. Den svenska frikyrkan var en tongivande aktör under denna tid och en viktig gräsrotsrörelse som mobiliserade det svenska civila samhället till en positiv förändring. Religionsfrihet och mötesfrihet är således av fundamental vikt för att det kinesiska civila samhället skall kunna utvecklas och bidra till en positiv samhällsutveckling. Ett initiativ till en konferens som diskuterar religiösa minoriteters situation i Kina måste tas.

Stockholm den 3 oktober 2005

Annelie Enochson (kd)

Anita Sidén (m)

Birgitta Carlsson (c)

Erling Bager (fp)